

Estat Islàmic i el fet religiós

Dij, 19/11/2015 per Jordi López Camps

[Vita Moleskine](#)

Una reacció comprensible davant del terrorisme de l'Estat Islàmic és afirmar que els membres d'aquesta organització no són veritables musulmans; que no estan moguts per idees religioses sinó per pura revenja o simplement són persones dolents, malignes o amb problemes psicològics. És un error pensar tot això. Els islamistes d'Estat Islàmic són musulmans i com a tals es presenten. En aquest sentit, pensar el contrari és una equivocació que pot dificultar comprendre que part del combat contra l'Estat Islàmic passa per reflexionar, en el context històric actual, sobre les bases de la fe musulmana i aquelles derives interpretatives rigoristes o extremes.

No és habitual introduir aquesta dimensió en les anàlisis sobre l'Estat Islàmic. Més aviat s'ha estès la idea de que els seus combatents són uns simples terroristes amb alteracions d'identitat compensades amb dosis de fanatisme religiós. Les mateixes comunitats musulmanes d'arreu insisteixen que els membres d'Estat Islàmic no són musulmans veritables, que només són uns terroristes perquè un bon musulmà no practica la violència. Considero que aquests arguments, alguns molt ben intencionats, són febles i oculten la narrativa religiosa present en els dirigents d'Estat Islàmic.

Aquesta narrativa és totalment coherent amb la tradició musulmana, tot i que aparegui estretament vinculada a una interpretació integrista de l'islam. Les dades evidencien que l'Estat Islàmic apareix, es consolida i s'expandeix en un context musulmà, és acceptat per musulmans i les seves propostes doctrinals i simbòliques són coherents amb la tradició musulmana. Malgrat que tot el que diuen i fan es troba en les antípodes de la comprensió, més que majoritària, de l'islam sunnita contemporani. Negar la petjada religiosa a l'Estat Islàmic desdibuixa la seva imatge i dificulta comprendre'l correctament i sense aquesta comprensió és molt difícil combatre'l. L'ús de la violència, per si sol, no és un motiu per negar la component religiosa de l'Estat Islàmic. Per més extrema i colpidora que se'ns presenti la violència i el terror són purs recursos instrumentals.

Ahora de valorar les relacions entre el fet religiós i l'Estat Islàmic es pot caure en l'error d'afirmar que hi ha una relació causa-efecte entre els dos fets, enlloc d'assumir que és una simple correlació entre un relat religiós i una pràctica política i social que s'expressa a través del terrorisme gihadista violent. Si acceptessin que hi ha unes relacions de causalitat entre religió i Estat Islàmic seria admetre que la raó d'aquesta violència extrema està derivada directament de la pròpia religió islàmica. Seria reconèixer que la religió, a més de facilitar a l'individu un univers interpretatiu i simbòlic, aporta elements causals per motivar les seves eleccions i decisions entre les quals hi ha el recurs del terrorisme. Anant més enllà, es podria afirmar que, atès que l'Estat Islàmic parteix d'una interpretació literal de l'Alcorà i de la tradició islàmica, llavors la violència que practica és deduïble, sense cap marge de llibertat personal, de les fonts religioses i no de la lliure elecció de les persones.

La realitat de l'Estat Islàmic no és aquesta, per més que hi hagi un pensament que transmeti el contrari. El caràcter salafista gihadista d'Estat Islàmic no s'inscriu realment en el nucli dur de la seva identitat. Aquest està reservat a la particular

interpretació que els seus dirigents fan de l'islam. És un lectura molt esbiaixada de l'islam, però, en cap cas, és l'Islam compartit per la majoria de la comunitat musulmana. La violència extrema gihadista és només un recurs, un terrible instrument, per expandir a tot el món la seva particular compressió de l'islam. Per això és necessari combatre des de la narrativa religiosa les actuacions de l'Estat Islàmic desemmascarant les seves interpretacions particulars de l'islam i les manipulacions extremes que fan de la tradició musulmana per tal de poder viure sense contradiccions aquesta fe amb unes estratègies polítiques d'extrema violència encaminades a la consolidació i expansió del califat.